

ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΗ

Μια κοινωνική ταξη έβαλε για ιδανικό της τη γυναίκα — κοῦκλα. Τὸ ιδανικὸ αὐτό, τὸ ἔθρεψε μὲ τὸ ρομαντισμὸ τῆς αισθητικῆς της, πὸν στηρίχτηκε στὴν ἀπαθλίωση τῶν πολλῶν, γιὰ τὴν ἐκλέπτυνση τῶν λίγων. Τὸ ζέστανε μὲ τὴν αισθηματιολογία τῆς ἱπποτικῆς παρόδοσης, πὸν ἀντικρούσαν τὴ γυναίκα σὰν ἐρωτικὴ λεία, τὴ σιέθησε ἀπὸ τὰ πιδὸ στοιχειώδη ἀνθρώπινα δικαιώματα. Τὸ στερέωσε τέλος καὶ τὸ διαμόρφωσε μὲ τὴ γυναικεία ἐκπαίδευση Ἡ γυναικεία παιδεία γιὰ νὰ τὸ ἐξυπηρετήσει, δλοκληρώθηκε σὲ μιὰ φιλολογικὴ ἀσυναρτησία, μὲ ἀπαρίθμηση ὀνομάτων καὶ φράσεων χωρὶς καμιά κατανόηση. Οἱ καλὲς τέχνες ἔπαθαν πραγματικὸ ἐξευτελισμὸ μὲ τὴ δημιουργία πληθῶρας ψεύτικων ταλέντων. Ἡ νοικοκυροσύνη καὶ ἡ μητρότητα, μολοντὶ βαθειὰ περιφρονημένες, χρησίμευαν μόνον σὰν ἓνα λαμπρὸ παραπέτασμα. Καὶ ἡ γυναίκα κοῦκλα μὲ τοὺς λεπτοὺς τρόπους καὶ τὴν ἄδεια ψυχὴ, μὲ τὶς σπουνόφουσκες τῆς δῆθεν φιλολογικῆς μόρφωσης καὶ τὰ ψεύτικα καλλιτεχνικὰ ταλέντα λυμáίνεται τὴν Ἑλληνικὴ κοινωνία καὶ προβάλλει σὰν τὸ χαρακτηριστικώτερον σύμβολο τοῦ νεοελληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Μὰ ἂν τὸ ιδανικὸ τῆς γυναίκας κούκλας χωρεῖ ἀκόμα στὸ πλαίσιο τῆς πλουτοκρατικῆς κοινωνίας, ὅμως γκρεμίζει τοὺς τοίχους τοῦ μέσου ἀστικοῦ σπιτιοῦ, πὸν δὲν τὸ χωροῦν καὶ φτάνοντας στὴ λαϊκὴ φωνιὰ σπρώχνει τὴν κόρη στὸ καταγῶγιο γιὰ νὰ βρῆ ἐκεῖ τὸ οἰκονομικὸ στήριγμά της.

Καὶ ὅμως ἡ παιδεία κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιβολὴ τῆς τάξης αὐτῆς — συνειδητὴ ἢ ὄχι ἀδιάφορο — ἔρχεται καὶ ἀγκυλιάζει καὶ τώρα τὸ ιδανικὸ αὐτὸ καὶ προσφέ-

ρει τὰ μέσα γιὰ τὴν πραγματοποίησή του.

Ἔτσι ἔρχεται σήμερον ἡ ἐπίσημη παιδεία καὶ δημιουργεῖ σχολεῖα γιὰ τὴ μέση μόρφωση τῶν γυναικῶν πὸν θὰ τοὺς δίνουν κοντὰ στὴ γενικὴ μόρφωση, καὶ λίγη ζωγραφικὴ, λίγο χορὸ, λίγη μουσικὴ, λίγο σπὸρ, λίγη ξένη γλῶσσα καὶ γιὰ νὰ μὴ παραπιννοῦνται καὶ οἱ νοσταλγοὶ τοῦ παλιοῦ καλοῦ καιροῦ, καὶ λίγη οἰκοκυρικὴ. Ὡς τώρα ἡ μόρφωση αὐτὴ τοῦ «λίγο ἀπ' ὅλα», δίνονταν κύρια ἀπὸ τὰ ἰδιωτικὰ σχολεῖα καὶ τὰ σχολεῖα καλογραυῶν. Μὰ τώρα ἡ διακόσμηση πρόκειται νὰ μπῆ αὐτοῦσια στὰ κρατικὰ σχολεῖα, πὸν θὰ γεμίσουν τὴν Ἑλληνικὴ ἐπαρχία θὰ γίνουν οἱς πρωτεύουσες τῶν νομῶν — μὲ ἀκατάρτιστα καὶ ἐπιπόλαια πλάσματα, ἀνίκανα νὰ ἐργαστοῦν καὶ στὸ σπῖτι τους καὶ σὲ βιοποριστικὴ δουλειά.

Ὅμως ἡ πλουτοκρατία στὴν Ἑλλάδα ἀποτελεῖ μειονότητα. Τὰ ιδανικὰ της λοιπὸν ἄς τῆς τὰ ἐξυπηρετήσουν τὰ ἰδιωτικὰ σχολεῖα πὸν μπορεῖ ἄνετα νὰ τὰ συντηρεῖ μονάχη αὐτὴ. Ἀλλὰ τὰ χρήματα πὸν βγαίνουν ἀπὸ τὸ ψωμί τοῦ ἐργαζόμενου ἑλληνικοῦ λαοῦ, δὲν μποροῦν πιά νὰ διαθέτονται παρὰ μόνον γιὰ τὴν ἐξυπηρετήση τῆς παιδείας τῶν παιδιῶν του. Καὶ τὸ κορίτσι τῆς ἐπαρχίας ἢ τῆς πρωτεύουσας πὸν πρόκειται νὰ βιωπαλαίσει, εἴτε στὰ διανοητικὰ ἐπαγγέλματα εἴτε στὰ τεχνικὰ, εἴτε ἀκόμα νὰ δουλέψει στὸ νοικοκυριό, ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ θετικὴ μόρφωση. Ἐχει ἀκόμα ἀνάγκη νὰ ἔχει οὐλάχιστον τὶς ἴδιες δυνατοότητες μὲ τ' ἀγόρια γιὰ νὰ σταδιοδρομήσει στὰ πραχτικὰ ἐπαγγέλματα ἢ γιὰ ν' ἀποχτήσῃ τὴν ἀνώτερον μόρφωση. Δὲν ἄρκει ὅτι ἡ μέση μόρφωση εἶναι χτήμα τῶν λίγων, μὰ χρειάζεται ἀκόμα ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς τοὺς

λίγους, ή γυναίκα νά βροίκεται σέ μειονεχικώτερη θέση και με τὸ ποιὸν τῆς μόρφωσης πὸν θά πάρει και με τὴν ἔλλειψη ἀνταπόκρισης και ἀλληλουχίας στοὺς ἐκπαιδευτικοὺς βαθμοὺς τῶν σχολείων πὸν προορίζονται γι' αὐτήν.

Ἡ ἐκπαίδευση πρέπει νᾶναι κοινὴ γιὰ τὰ δύο φύλα. Ἡ ἐπιστημονικὴ πείρα μάλιστα κατέληξε στὴν ἀνάγκη νά συνεκπαιδεύονται ἀγόρια και κορίτσια στὰ σχολεῖα τῆς γενικῆς μόρφωσης ὅλων τῶν βαθμῶν. Καὶ στὴν Ἑλλάδα ἡ ἐκπαιδευτικὴ ἀστοργία γιὰ τὴ γυναίκα, ἔφερε, μερικὰ ἔστω, τὴ λύση αὐτὴ σὰν ἀναγκαῖο κακό, γιὰτὶ δὲν ὑπῆρχαν ἀρκετὰ σχολεῖα θηλέων. Τώρα πὸν ἐξαγγέλλεται ριζικὴ ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμιση, ἂν δὲ μποροῦσε κανεὶς νά ἐλπίζει σὲ μιὰν ἄμεση γενικὴ ἐφαρμογὴ ἐνὸς τέτοιου προγράμματος, θά μποροῦσε τοῦλάχιστον ν' ἀξιῶσει νά μὴ σπαταληθοῦν χρήματα γιὰ τὴ δημιουργία τῶν ἐιδικῶν μέσων σχολείων πὸν πρόκειται ν' ἀντικαταστήσουν τὰ χρεωκοπημένα ἀστικά σχολεῖα μόνο και μόνο γιὰ νά ἐκανοποιηθῆ ἡ τάση τῆς διακοσμητικῆς μόρφωσης. Τὰ σχολεῖα αὐτὰ δὲ θά ἐτοιμάσουν ἀσφαλῶς παρὰ μόνο ἐπιπόλαια πλάσματα με κανένα πραχτικὸ ἐφόδιο γιὰ τὴ ζωὴ. Τὸν ἐρασιτεχνισμό τοῦ «λίγο ἀπ' ὅλα» τῆς Ἑλληνίδας, τὸν πληρώνουν ἤδη ἀκριβὰ οἱ βιοπαλαίστες τάξεις και ἀκόμα περισσότερο ἡ ἴδια ἡ γυναίκα πὸν γίνεται στὴ ζωὴ ἀνέτοιμη και γιὰ τὰ οἰκογενειακά της καθήκοντα και γιὰ τὴν ἐπαγγελματικὴ της σταδιοδρομία.

Φτάνει λοιπὸν πιά ἡ φτηνὴ φιλολογία τῆς δῆθεν νοικοκυροσύνης και ἡ δῆθεν προετοιμασία τῆς ἑλληνίδας μητέρος. Καθένας ξέρει σήμερα πὸς ἡ θειτικὴ αὐτὴ μόρφωση δίνεται σὲ εἰδικὰ σχολεῖα ἢ σὲ συμπληρωματικὰ τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἢ και στὴ στοιχειώδη τους μορφή, στὸ ἴδιο τὸ δημοτικὸ σχολεῖο.

Θέλετε νοικοκυρὲς και μητέρες; ὀργανῶστε ὅλους τοὺς βαθμοὺς τῆς οἰκοκυρικῆς μόρφωσης ἀπὸ τὸ Χαροκόπειο διδασκαλεῖο, πὸν ἔμεινε νεκρὸ τόσα χρόνια και πὸν θά ἐτοιμάζει τὸ διδαχτικὸ προσωπικὸ, ὡς τις μέσες και κατώτερες οἰκοκυρικὲς σχολές, ὡς τὰ στοιχειώδη γεωργικο-οἰκοκυρικὰ σχολεῖα πὸν θά ἐκπολιτίσουν τὴν ὑπαιθρὴ χώρα. Νοικοκυρὲς και μητέρες δὲν θά μορφωθοῦν στὰ παρθεναγωγεῖα τοῦ τύπου τῶν ξένων σχολείων.

Φτάνει πιά ἡ ψευτιά τῶν δῆθεν καλλιτεχνικῶν και φιλολογικῶν ταλέντων, πὸν τροφοδοτοῦν μονάχα τὸ σνομπισμό τῶν κοσμικῶν σαλονιῶν. Γιὰ τὴ φιλολογία σὰν ἐπιστῆμη, ὑπάρχουν τὰ ἀνώτατα σχολεῖα. ἡ μουσικὴ ἐκπαίδευση ἔχει τὰ σχολεῖα της, και ζωγραφικὴ δὲ θά πῆ μονιτζούρωμα τῶν «ταμπλό τῶν κἀτρ σαιζόν» τὸ συνηθισμένο δείγμα τῆς καλλιτεχνικῆς κατάρτισης κάθε ἀπόφοιτης σχολείου καλογραγιῶν. Ἄν τὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας νομίζει πὸς ἡ γυναικεῖα ἐκπαίδευση πρέπει νά γίνει τὸ μέσο γιὰ ν' ἀνδύσει ὁ γυναικεῖος ἐρασιτεχνισμός, ἂν νομίζει ἀκόμα πὸς τὸ ἰδανικὸ αὐτὸ πρέπει νά τὸ ἐπιβάλει στὴ μᾶζα τῶν γυναικῶν πὸν θά βιοπαλαίσουν, εἴτε σὰν νοικοκυρὲς, εἴτε σὰν ἐπαγγελματίες, ὡς τὸ κάνει. Μὰ ἐμεῖς πὸν δὲν διαθέτομε σήμερα με τὴν ψῆφο, ἕνα τοῦλάχιστο μέσο γιὰ νά τὸ ἐμποδίσουμε, δὲ θά τὸ δεχτοῦμε ἀδιαμαρτύρητα. Καὶ ἂν ἡ ἐτοιμαζόμενὴ διαμαρτυρία τῶν ὀργανωμένων γυναικῶν τὸ ἀφίσει ἀσυγκίνητο,

ἔμεις ἔχομε τὴν ἱερὴν ὑποχρέωση νὰ καταγγείλομε
τὴν πράξη αὐτὴν σὺν τῷ φτωχῷ ἑλληνικῷ λαῷ, σὰν μιὰ κα-
θαρὴ ἀπάτη καὶ μιὰ νέα ἐπιβουλὴ γιὰ τὸ μέλλον του
καὶ γιὰ τὸ μέλλον τῶν παιδιῶν του.

Μ. ΣΒΩΛΟΥ